

7/7990

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-1657
Konu : Yazılı Soru Önergesi

12396

21 AGUSTOS 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 05.08.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-16212 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki ÜNAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/7990-16255 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(5 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği : Bilgi :
T.B.M.M. Bşk. Başbakanlık

**KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7990-16255 Esas No'lu)**

Soru 1:

Şu ana kadar Ülkemizde kurulmuş, rüzgarla çalışan elektrik santralleri var mıdır? Varsa adları ve ürettiği enerji miktarı nedir?

Cevap 1:

Türkiye'deki ticari amaçlı ilk rüzgar enerjisi santrali Çeşme-Alaçatı'da otoprodüktör statüde gerçekleştirilmiştir. 1,5 MW (3x500 kW) kurulu güçte olan bu rüzgar enerjisi santrali 21 Şubat 1998'de enerji üretmeye başlamıştır.

3096 sayılı Kanun kapsamında Yap-İşlet-Devret modeli ile gerçekleştirilen 7.2 MW (12x600 kW) kurulu gücündeki ilk rüzgar enerjisi santrali ise Çeşme Alaçatı'da 28.11. 1998'de, Çanakkale'de 10.2 MW kurulu gücündeki Bozcaada RES ise 25.06.2000 tarihinde işletmeye alınmıştır. Bozcaada Res 29.879.000 kWh/yıl ve Alaçatı RES'da 19.000.000 kWh/yıl üretim yapılabilmektedir.

Soru 2:

Halen yapım çalışmalarına devam edilen ya da projesi tamamlanarak ihalesi yapılamayan rüzgar enerjisi santrallerinin adları ile şimdiye kadar bunların her biri için ödenen meblağın dolar cinsinden değeri ne kadardır?

Cevap 2:

Halen yapım çalışması devam eden RES bulunmamaktadır. Bakanlığımca, 4628 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 03.03.2001 tarihinden itibaren RES Projeleri için herhangi bir ihale açılmamıştır.

Soru 3:

Üzerinde YİD modeline göre, mutabakat sağlanan, 17 rüzgar enerjisi projesi için, şimdiye kadar niçin bir gelişme sağlanamamıştır? Son yıllarda yapılan doğalgaz anlaşmalarıyla çalışan enerji santrallerinin artması bu projelerin gerilemesinde bir etken olmuş mudur? Aynı zamanda 17 Proje ihaleye hazır durumda iken, niçin yeni rüzgar ölçüm ihaleleri açılmıştır?

Cevap 3:

3096 sayılı Kanun kapsamında Yap-İşlet-Devret Modeli ile gerçekleştirilmek üzere mutabakat sağlanan ve Hazine Garantisi verilebilecek olan 29 enerji projesi içerisinde bulunan 17 adet RES projesinden Bozcaada RES işletmede olup, diğer 16 adet RES projesinden; toplam 307.4 MW'lık 10 adet RES için 2000 yılı sonlarına doğru sözleşmeler imzalanmıştır. Ayrıca, 5 RES projesi için uygulama sözleşmeleri üzerinde mutabakat sağlanmış, bir RES projesi için de, fizibilite onayı yapılmamıştır.

Bu projeler arasında yer alan 2 adet RES projesinden, şirketlerin müracaatı üzerine, karşılıklı mutabakatla vazgeçilmiştir. 2 proje ise şirketlerin sözleşmelerine aykırı uygulama yapmaları nedeni ile sözleşmeleri feshedilmiştir.

4628 sayılı Kanun'un Geçici 8. Maddesi kapsamında "Kararlaştırılan Projeler" olarak yer almış olan bu projeler için 2002 yılı sonuna kadar işletmeye alınmaları şartı ile Hazine Garantisi verilebileceği, 2002 yılı sonunda işletmeye alınmayan projelerin Hazine Garantilerinin geçersiz olacağı hüküm altına alınmıştır.

2001 yılı sonuna doğru Bakanlığım, Hazine Müsteşarlığı, TETAŞ Genel Müdürlüğü, TEİAŞ Genel Müdürlüğü ve ilgili şirketlerin katılımı ile yapılan toplantılarda, sözleşmelerin revizyonu amacı ile görüşmeler yapılmıştır. Ancak, Anayasa Mahkemesi tarafından 4628 sayılı Kanun'un Geçici 4 ve 8. Maddelerinin birinci fıkralarının yürürlüğünün durdurularak iptali yönündeki kararı, 15.02.2002 tarihli Resmi Gazete'de, konuya ilişkin Gerekçeli Karar ise 18.04.2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4628 Kanun ile oluşturulan yeni piyasa şartları ve enerji arz-talep dengesi dikkate alınarak sözleşmesi imzalanmış projeler için Hazine Müsteşarlığı ile müştereken görüşmeler yürütülecektir.

Soru 4:

Türkiye ve özellikle ölçümü yapılan bölgelerin, rüzgar enerjisi elde etmede elverişli bir iklim özelliği taşıdığı söylenebilir mi?

Cevap 4:

Ülkemizde rüzgar enerjisi ölçümleri iklim amaçlı olarak DMI tarafından yapılmaktadır. Ancak bu ölçümler, ölçüm istasyonlarının yerleşim birimlerinin içinde kalması nedeni ile rüzgardan enerji üretim amaçlı çalışmalarda kullanılması mümkün değildir. Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nce, rüzgardan enerji üretimi için mevcut potansiyelin ve uygun yerlerin belirlenmesi kapsamında yapılan rüzgar ölçümlerine, ağırlıklı olarak Ege ve Marmara olmak üzere yurdumuzun çeşitli bölgelerinde yer alan ölçüm istasyonlarında başlanılmış ve halen ölçümlere 19 istasyonda devam edilmektedir.

Rüzgar türbinleri yardımı ile elektrik enerjisi üreten sistemler yaklaşık olarak 5-25 m/s rüzgar hızı aralığında enerji üretebilmektedir. Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliğinin yaptığı bir çalışmada 6,5 m/s yıllık ortalama bir rüzgar hızının orta; 7,5 m/s iyi ve 8,5 m/s'nin de çok iyi olduğu belirtilmektedir.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nün rüzgar enerjisi gözlem istasyonlarından (10 m. yüksekliğinde) elde edilen uzun dönem ortalama rüzgar hızları m/s olarak aşağıda verilmektedir.

Gökçeada	6.8	Datça	5.8	Sinop	4.6	Şenköy	7.5
Akhisar	6.3	Belen	6.7	Bandırma	7.7	Karaburun	6.7
Didim	4.7	Yalıkavak	6.3	Karabiga	6.4	Göktepe	5.8
Kocadağ	8.5	Söke	4.3	Nurdağı	7.2	Gelibolu	6.5
Bababurnu	5.5	Gelendost	4.9	Foça	5.4	Bergama	6.4

Bu gözlem istasyonlarından elde edilen ölçümler genellikle bu yerlerin rüzgardan elektrik enerjisi elde etmeye elverişli olduğunu göstermektedir.

Soru 5:

Rüzgar enerjisi veya doğalgaz santrallerinin, HES'lere göre, daha ekonomik olduğu söylenebilir mi? Söylenemez ise, Atatürk, Keban ve Karakaya barajlarının devre dışı bırakıldığı haberini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevap 5:

Bakanlığımın temel enerji politikası, yeterli miktardaki enerjiyi, zamanında, güvenilir, ekonomik ve temiz olarak tüketicilere sunulmasıdır. Bu itibarla, enerji kaynaklarına olan talebin bu koşullarda sağlanması Bakanlığımın ana hedefidir. Rüzgar enerjisi de, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi açısından, değerlendirilmesi gerekli olan yenilenebilir enerji kaynağı olarak görülmektedir. Temiz, sonsuz, dışa bağımlılığı olmayan, çevre dostu bir enerji kaynağı olan, konvansiyonel enerji kaynakları ile karşılaştırıldığı zaman ekolojik yapıyı bozucu etkisi olmayan, rüzgar enerjisi, teşvik edilmekle birlikte rüzgar projelerinin yapıları itibarı ile diğer konvansiyonel enerji kaynaklarının yerine ikame edilmesi mümkün görülmemektedir.

Atatürk, Karakaya ve Keban Hidroelektrik Santrallerinde üretim durdurulmamıştır. 1998 yılından beri ülkemizde başlayan ve şiddeti giderek artan kuraklığa bağlı olarak barajlarımıza uzun yıllar ortalamasının altında su gelmiştir. Buna rağmen hidroelektrik santrallerimizde elektrik enerjisi üretimi, azalan su oranında düşürülmemiştir. Bilindiği üzere 1999 yılından 2002 Mart sonuna kadar geçen dönemde gelen suya ilave olarak stokta bulunan suyun hemen hemen tamamı enerji üretimi için harcanarak ülkemizin elektrik enerjisi talebi karşılanmaya çalışılmıştır. Bu zorlamanın sonucunda da başta Atatürk, Karakaya ve Keban Baraj gölleri olmak üzere diğer bütün barajlarımızda göl seviyeleri minimum kodlara inmiştir.

Bu durumun sonucu olarak Atatürk, Karakaya ve Keban hidroelektrik santrallerinde 2001 Ocak-Mart dönemi itibarıyla 2,6 Milyar kWh olan elektrik enerjisi üretimi, 2002 yılının aynı döneminde 2,1 Milyar kWh'a düşmüştür.

Ancak 2002 bahar aylarından itibaren su gelirlerinin artışına paralel olarak üç barajımızın 2001 Nisan-Temmuz döneminde 4.8 Milyar kWh olan toplam elektrik enerjisi üretimi 2002 yılının aynı döneminde % 8'lik bir artış oranıyla 5,2 Milyar kWh'a ulaşmıştır.

2002 Temmuz sonu itibariyle anılan barajların doluluk oranlarına bakıldığında Atatürk Barajında %14, Karakaya Barajında %43, Keban Barajında %78 doluluk oranına ulaşıldığı görülmektedir.

Ayrıca 2001 yılının Ocak-Temmuz döneminde tüm hidroelektrik santrallerimizde üretilen elektrik enerjisi 11,5 Milyar kWh iken, 2002 yılının aynı döneminde barajlarımızdaki doluluk oranı %49 olmasına rağmen %24'lük bir artışla 14,2 Milyar kWh'a ulaşılmıştır.

Yine 2001 Temmuz ayında Atatürk, Karakaya ve Keban'ın elektrik enerjisi üretimleri toplam 1 767,3 Milyon kWh olur iken, bu değer 2002 Temmuz ayında 1 941,7 Milyon kWh'a ulaşmıştır. Bu üç santralda üretim durdurulmadığı gibi %10'luk bir üretim artışı da sağlanmıştır.

Soru 6:

Yapılan her bir ihalede, birilerinin ekonomik bir çıkarı olduğu iddiaları doğru mudur? Rüzgar enerjisi ile ilgili ihalelerde böyle bir durum sözkonusu olmuş mudur?

Cevap 6:

Bakanlığımca diğer tüm projelerde olduğu gibi RES'lerinin da işlemleri ilgili Kanun, Yönetmelik, şartname ve sözleşme hükümleri çerçevesinde yürütülmekte olup, yapılan ihalelerde birilerinin ekonomik çıkarı olduğu iddiaları tamamen asılsız iddialardır.